

Gözden Geçirilmiş Schutte Duygusal Zekâ Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi

Arkun Tatar¹, Serdar Tok², Gaye Saltukoğlu¹

ÖZET:

Gözden geçirilmiş schutte duygusal zekâ ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi

Amaç: Duygusal Zekâ, ifade ettiği yapı eski olsa da kavram olarak oldukça yenidir ve bu kavram çerçevesinde ölçme araçları oldukça azdır. Bu durumun Türkçe literatürdeki yansımaları da farklıdır. Bu nedenle Schutte, Malouff, Hall, Haggerty, Cooper, Golden ve Dornheim (1998) tarafından geliştirilen ve Austin, Saklofske, Huang ve McKenney (2004) tarafından 41 madde olarak yeniden düzenlenen Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması amaçlanmıştır.

Yöntem: Ölçeğin Türkçe'ye dilsel eşdeğerliliği sağlandıktan sonra 17-78 yaşları arasında 1022 kadın (%58,6) ve 721 erkek (%41,4) toplam 1743 kişiye uygulama yapılmıştır.

Bulgular: Verilerden elde edilen sonuçlar, ölçeğin üç faktörlü yapısı incelendiğinde hem açıklayıcı hem de doğrulayıcı faktör analizi sonuçları Austin ve arkadaşlarının (2004) sunduğu sonuçlar ile tutarlıdır. Ölçeğin Cronbach-Alpha iç tutarlık katsayısı bütünü için 0,82, alt boyutları için ise 0,75, 0,39 ve 0,76 olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin bütünü için test-tekrar test güvenilirlik katsayısı bir hafta arayla (n=88) $r=0,49$, iki hafta arayla (n=85) $r=0,56$ bulunmuştur. Ölçeğin ayırt edici geçerliliğini incelemek için ölçekle birlikte 100 kişiye Beş Faktör Kişilik Envanteri uygulanmıştır. Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği ile kişilik özellikleri arasında -0,28 ile 0,34 arasında değişen anlamlı ilişkilere rastlanmıştır. Ayrıca ölçek genel toplam puanı cinsiyet, yaş ve eğitim düzeyi açısından da karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre kadınların duygusal zekâ puanı daha yüksektir ve eğitim düzeyi yükseldikçe duygusal zekâ puanı da yükselmektedir.

Sonuç: Sonuç olarak, bulgular Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği'nin Türkçe konuşan popülasyon için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olabileceğine işaret etmektedir. Ancak, ölçeğin faktör yapısının incelenmesi için başka çalışmalara gerek duyulmaktadır.

Anahtar sözcükler: Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği, duygusal zekâ, ölçek uyarlama

Klinik Psikofarmakoloji Bülteni 2011;21(4):325-38

ABSTRACT:

Adaptation of the revised schutte emotional intelligence scale into Turkish and examination of its psychometric properties

Objective: Although emotional intelligence is not a new term, as a conceptual framework it is relatively new and the tools to measure it are rather few, a situation that is also reflected in Turkish literature. Therefore, in this study we aimed to adapt the Schutte Emotional Intelligence Scale, developed by Schutte, Malouff, Hall, Haggerty, Cooper, Golden, Dornheim, (1998) (33 item) and revised by Austin, Saklofske, Huang, McKenney, (2004) (41 item), into Turkish.

Method: After the translation of the scale into Turkish, 1022 females (58.6%) and 721 males (41.4%), a total of 1743 subjects, ranging in age from 17 to 78 years, completed the Schutte Emotional Intelligence Scale.

Results: The examination of the three-factor structure of the scale by explanatory and confirmatory factor analyses showed that the results were consistent with those reported by Austin et al. (2004). The Cronbach-Alfa internal consistency coefficient for the entire scale was 0.82 and for the subscales was 0.75, 0.39 and 0.76. Test-retest reliability for the entire scale within one week was found to be $r=0.49$ (n=88), and within two weeks it was $r=0.56$ (n=85). To examine the scale's discriminant validity, the Five Factor Personality Inventory was administered to 100 subjects in addition to the Emotional Intelligence Scale. The results indicated that there were significant correlations between the Schutte Emotional Intelligence Scale and the personality traits ranging from -0.29 to 0.34. Emotional intelligence scores for the entire scale were compared in terms of gender, age, and educational levels. The results showed that females had significantly higher emotional intelligence scores than males and as the level of education increased so too did the scores of emotional intelligence.

Conclusion: The results indicate that the Schutte Emotional Intelligence scale can be a reliable and valid instrument to be used for the Turkish population. However, further studies are needed to examine the factor structure of the scale.

Key words: Schutte Emotional Intelligence Scale, emotional intelligence, scale adaptation

Bulletin of Clinical Psychopharmacology 2011;21(4):325-38

¹FSM Vakıf Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul-Türkiye
²Ege Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İzmir-Türkiye

Yazışma Adresi / Address reprint requests to:
Arkun Tatar, FSM Vakıf Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul-Türkiye

Elektronik posta adresi / E-mail address:
arkuntatar@yahoo.com

Gönderme tarihi / Date of submission:
12 Mart 2011 / March 12, 2011

Kabul tarihi / Date of acceptance:
24 Haziran 2011 / June 24, 2011

Bağıntı beyanı:

A.T., S.T., G.S.: Yazarlar bu makale ile ilgili olarak herhangi bir çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Declaration of interest:

A.T., S.T., G.S.: The authors reported no conflict of interest related to this article.

GİRİŞ

Özellikle 1990'lı yıllarda ortaya konulan akademik olmayan yayımlar duygusal zekâyı popüler hale getirmiştir (1-3). Buna karşın akademik yayımlarda ise duygusal zekânın yapı olarak, belirtilen tarihten daha önce Gardner'ın çoklu zekâ modelinde tanımlandığı (4-6) bildirilmektedir. Diğer yandan duygusal zekânın, Thorndike'nin 1920'de ortaya koyduğu sosyal zekâdan (4,7,8) ve Sternberg ve Caruso ile Wagner ve Sternberg'in 1985'te tanımladıkları pratik zekâdan farklı olmadığını belirtenler de bulunmaktadır (4). Bar-On, Tranel, Denburg ve Bechara (9) ise duygusal zekânın, sosyal zekâyı çok yakından ilişkili olduğunu, yani birbiriyle ilişkili duygusal ve sosyal yeteneklerden meydana geldiğini ileri sürmektedir. Köknel (10) ise duygusal zekânın kavram olarak olmasa bile yapı olarak çok daha eski zamanlardan beri bilindiğini ve ortaya konulduğunu dile getirmektedir. Bugün gelinen noktada ise duygusal zekânın günlük yaşamdaki rolü her geçen gün daha fazla oranda tartışılır durumdadır (11).

Diğer taraftan sürdürülen başka bir tartışma ise duygusal zekânın ne olduğudur (11). Duygusal zekânın bir taraftan yetenek diğer taraftan ise kişilik özelliği olduğu şekilde iki farklı görüş dile getirilmektedir (12-15). Gardner, bir becerinin zekâ olarak nitelenebilmesi için, o beceri ile ilgili beyinde duyarlı bir alan olması ve bu duyarlı alanın hasar görmesi durumunda söz konusu becerinin büyük ölçüde yitirilmesi gerektiğini ileri sürmektedir. Pek çok çalışmada amigdala ile duygusal zekâ arasındaki ilişki ortaya konulmuş ve duygusal zekâdan bu yapının sorumlu olduğu belirtilmiştir. Bu doğrultuda duyguları çeşitli biçimlerde kullanabilmekten sorumlu bir beyin bölgesi ve nörolojik süreçlerden bahsetmek olasıdır (9,16). Diğer kriter ise bir yetenek veya yetenek grubunun zekâ olarak nitelenebilmesi için söz konusu yeteneklerin gelişimsel bir seyir göstermesi gerekliliğidir. Becerinin, zekâ olarak kabul edilebilmesi için yaş, deneyim ve öğrenmeyle gelişim göstermesi gerektiği ileri sürülmektedir. Duyguları anlayabilme veya değerlendirebilme gibi duygusal becerilerin de, tıpkı sözel ve matematiksel yetenekler gibi normal bireylerde yaş, deneyim ve öğrenmeyle gelişim gösterdiği belirtilmektedir (4,6,7,17,18). Belirtilen üçüncü kriter ise kavramsal ölçüttür. Buna göre, yetenek veya yetenekler kümesi bireyin tercih edilen davranış biçimlerinden çok zihinsel performansla ilgili becerilerini yansıtmalı ve psikometrik bulgularla da desteklenebiliyor olması gerekmektedir (4,6). Pek çok çalışmadan elde edilen bulgular duygusal zekâyı

meydana getiren bileşenler üzerinde çalışmaya ve duygusal zekâyı ölçmeye olanak tanımaktadır (17,19).

Duygusal zekâ, duygusal bilgileri işleyebilme becerileri ve stratejileri ile ilgilidir (20) ve aynı zamanda bireyin uyum sağlama işlevine olanak tanıyan duygu ve biliş etkileşimini (21) veya duygu ve zekânın ortak bir bileşimini içermektedir (22,23). Bu doğrultuda duygusal zekânın, birbiriyle ilişkili dört ana beceriden meydana geldiği ileri sürülmektedir (1,24-26). İlk beceri olan duyguları algılayabilme, kişinin kendisinin ve başkalarının duygularını yüz ifadesi, sözel mesajlar, beden dili veya benzeri ipuçlarından elde edinilen bilgilerle yakalayabilmesidir. Kişinin söz konusu ipuçlarını kullanarak kendi duygularını doğru biçimde ifade edebilme yeteneğini de içermektedir (4,6,20). İkinci beceri, duyguları kullanabilme, dikkati odaklayabilme, mantıklı düşünebilme ve doğru iletişim için duygu üretme, kullanma ve hissetmeyi gerektirmektedir. Modeldeki üçüncü beceri, duygusal süreçleri anlayabilme ile ilgilidir. Bu beceri, hangi olayların farklı duygu tiplerini tetikleme olasılığının bulunduğunu bilmeyi, karmaşık duygu demetlerinden gerekli olanları harmanlayabilmeyi, duyguların zaman içinde nasıl geliştiğini anlayabilmeyi gerektirmektedir. Modelin sonuncu becerisi, bireylerin kendi duygularını idare edebilmesini ve duygusal açıdan zorlayıcı kişiler arası durumlarla başa çıkabilmesini ifade etmektedir. Bu duygusal beceri, bireyin amacını gerçekleştirebilmesi için kişiler arası etkileşim durumlarında duygularını ifade ediş ve algılayışını düzenleyebilmeyi gerektirmektedir (4,6).

Bar-On, Tranel, Denburg ve Bechara'ya (9) göre ise duygusal zekâ, birbiriyle ilişkili duygusal ve sosyal yeteneklerdir. Kavram, bireyin kendisini anlama ve ifade etme yeteneği, başkalarını anlama ve onlarla ilişki kurabilme yeteneği, duyguları kontrol ve yönetme becerisi, değişimi yönetme, değişime uyum sağlama ve kişisel veya kişiler arası problemleri çözebilme yeteneği, iyi bir ruh hali yaratabilme, kendi kendini güdüleyebilmeyi içermektedir. Mayer ve Salovey (5) ise duygusal zekâ kavramının geliştirilmesi için kavramın tanımlanmasının, genel zekâdan farklarının ortaya konulabilmesinin, gerçek yaşam olayları ile ilişkisinin belirlenmesinin ve yapının ölçülebilmesinin gerekli olduğunu dile getirmektedirler. Konuyla ilgili alandaki çalışmalar, yukarıda belirtilenler doğrultusunda yapının ölçülebilmesi için geliştirilmiş birkaç ölçme aracının bulunduğunu göstermektedir. Bunlardan bazıları şunlardır: 133 madde ve on iki alt boyuttan oluşan dünyanın bilimsel temelli ilk duygusal zekâ testi olarak tanımlanan Bar-On Duygusal Zekâ Katsayısı Envanteri (8,17,27); popüler kaynaklarda son derece

yaygın olan ve dört boyutlu 360 derece ölçüm tekniğini içeren 110 maddeden oluşan ikinci versiyon Goleman'ın Duygusal Yetenek Envanteri (28,29); yetenek duygusal zekâ modeline dayanan ve "yayınlanmamış çalışma" şeklinde atıfta bulunulan, dört duygusal yeteneğin ölçümü için on iki alt test ile 402 maddeden oluşan Çok Boyutlu Duygusal Zekâ Ölçeği (4, 30); ikinci versiyonu üç ve dört faktörlü olarak tanımlanan sekiz alt testli, 141 maddeli ve bilgisayar yazılımıyla uygulanan formu da bulunan Mayer Salovey Caruso Duygusal Zekâ Testi (31-36); kısa formu da bulunan son versiyonu dört faktörden oluşan 153 madde ve on beş alt boyutlu kişilik özellikleri yaklaşımına dayanan Kişilik Özellikleri Duygusal Zekâ Testi (37-39); yetenek modeline dayanan 64 madde ve beş faktörden oluşan yetişkin formu ve dört faktörlü yapı ile 28 maddesini ergen formu için yeniden düzenlemiş Swinburne Üniversitesi Duygusal Zekâ Testi (40,41); daha çok örgüt psikolojisi alanındaki kullanım için geliştirilen ve dört faktör altında yedili Likert tipi cevaplama seçeneği içeren 16 maddeden oluşan Wong-Law Duygusal Zekâ Ölçeği (42,43); ve son olarak üç faktör altında toplanan 30 maddeden oluşan Kişilik ve Ruh Hali Ölçeği (44-46) literatürde rastlanılan alana ilişkin ölçme araçlarıdır.

Erken tarihli geliştirilen ve yaygın kullanımı olan ölçüm araçlarından biri de (19,47-49) Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği'dir. Schutte, Malouff, Hall, Haggerty, Cooper, Golden ve Dornheim (50) tarafından geliştirilen ölçeğin, Salovey ve Mayer'in 1990 tarihli bir çalışmasında önerilen kuramsal yapı ve modele dayandırıldığı dile getirilmiştir. Farklı çalışmalarda (51,52) araştırmacılar bu model ve yapıya dayandığı ve araştırmada kullanılmak üzere kolay elde edilebildiği için bu ölçeği çalışmalarında kullanmak için tercih ettiklerini dile getirmişlerdir. Başka araştırmacılar ise (53-55) ise iç tutarlılığının, test-tekrar test güvenilirliğinin ve ayırt edici geçerliğinin yüksek olması nedeniyle ölçeği çalışmalarında tercih ettiklerini bildirmişlerdir. Ölçek ilk geliştirildiği şekliyle 33 madde ve tek faktörlü yapıdan meydana gelmektedir (50).

Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği daha sonra Austin, Saklofese, Huang ve McKenney tarafından yeniden düzenlenmiştir. Söz konusu çalışma çerçevesinde ölçek 41 maddeye çıkarılmıştır. Ölçeğin ilk versiyonunda mevcut olan bazı maddeler tersine çevrilmiş ve bazı yeni maddeler ölçeğe eklenmiştir. Araştırmacılar Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği'nin ilk versiyonundaki tek faktörlü yapı yanında üç faktörlü bir yapıyı da önermişlerdir. Aynı ölçek için başka araştırmacılar ise dört hatta altı faktörlü yapılar da ortaya

koymuşlardır (49). Araştırmacılar ölçeğin yeni formunda önerdikleri faktörleri İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi, Duyguların Kullanımı ve Duyguların Değerlendirilmesi olarak isimlendirmişlerdir (19). Ancak ölçeğin belirlenen bu faktör yapısına ilişkin bazı problemlerin ve zayıflıkların olduğu (12), hatta faktör yapısının incelenmesinde yöntemin bile önemli olduğu belirtilmiştir (49).

Ölçeğin kullanımında, maddelerin farklı şekilde cevaplanıp cevaplanmadığına ilişkin sadece bir çalışma olduğu ve bu çalışmada da Çinli ve İngiliz öğrenciler arasında farklı cevaplama eğilimi (madde fonksiyon farklılığı) olmadığı rapor edilmiştir (56). Ölçeğin bazı faktörlerinin, yüz okuma gibi duygusal işlemlerle (57,58), iyimserlik, dürtü kontrolü, ruh halinin düzeltilmesi ve depresif belirtiler göstermeyle (52,59) empatik duruş, sosyal durumlarda kendilik sunumu, evlilik doyumu, duygusal ilişkiler ve yakınlık (60) ile de geçerlilik kanıtı olacak şekilde anlamlı düzeyde bağlantı gösterdiği bildirilmiştir. Ölçeğin bazı gruplar üzerinde ayırt edici geçerlik bilgisi sunduğu da belirtilenler arasındadır (59,60). Ölçek puanlarının kadınlarda erkelerden daha yüksek olduğu ve yaşla beraber zayıfca arttığı bir çok kaynağa dayalı olarak aktarılmaktadır (50,61,62). Ölçeğin, kişilerin kendi ve diğerlerine ilişkin olarak duyguların yönetilmesi, duyguların algılanması ve duyguların kullanımı konusunda ölçüm sağladığı, okulda başarının tahmin edilmesine kanıt sağladığı, kendi kendine cevaplama yöntemine dayanan pek çok ölçümde olduğu gibi örtüşme problemi gösterdiği ve iyimserlik ile olumlu duygu durumdan tam olarak ayrılmadığı da (63) belirtilmiştir.

Bu çalışmada Schutte, Malouff, Hall, Haggerty, Cooper, Golden ve Dornheim (50) tarafından geliştirilen 33 maddelik Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği'nin, Austin, Saklofese, Huang ve McKenney (19) tarafından 41 madde olarak yeniden düzenlenmiş formunun Türkçe'ye uyarlanması süreci yürütülmüştür. Konuyla ilgili görgül araştırmalarda kullanmak için uygun ölçme araçlarının olması gerekliliği bu çalışma için gerekecektir. Bu doğrultuda testin Türkçe'ye kazandırılması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Katılımcılar

Çalışmanın katılımcı grubunu, yaşları 17-78 arasında değişen (Ort.=31,16±10,80 yıl), 1022'si kadın (%58,6)

ve 721'i erkek (%41,4) olmak üzere toplam 1743 kişi oluşturmuştur. Test-tekrar test çalışması ve ayırt edici geçerlik çalışması katılımcıları dışındaki tüm katılımcılar Bar-On (64) tarafından belirtilen kriter doğrultusunda alınmıştır. Araştırmacı bu tür bir test için uygun olanın 16 yaş üzerinde tüm genç ve yetişkinlerin uygun olduğunu ve testin uygulanabileceğini belirtmektedir. Bu çalışmada da seçkisiz olarak araştırmacıların ulaşabildiği 16 yaş üzeri tüm kişiler araştırmaya alınmıştır. Uygulama ve bulgularda detaylı olarak belirtildiği gibi tüm katılımcı grubunun bir kısmı, bir ve iki haftalık test-tekrar test güvenilirlik ve ayırt edici geçerlik çalışmalarına da katılmışlardır. Bir haftalık test-tekrar test güvenilirlik çalışmasına katılan 88 kişinin 17-26 yaşları arasında (Ort.=20,13±1,76 yıl) 72 kadın (%81,8) ve 16 erkekten (%18,2), iki haftalık test-tekrar test güvenilirlik çalışmasına katılan 85 kişinin de 17-26 yaşları arasında (Ort.=20,11±1,85 yıl) 69 kadın (%81,2) ve 16 erkekten (%18,8) olduğu belirlenmiştir. Son olarak ayırt edici geçerlik çalışmasına katılan 100 kişi, yaşları 18-78 arasında değişen (Ort.=36,85±13,28 yıl) 43 kadın (%43,0) ve 57 erkekten (%57,0) oluşmuştur.

Araç-Gereç

Çalışmada Schutte Duygusal Zekâ Testi yanı sıra Somer, Korkmaz ve Tatar (65) tarafından geliştirilen ve daha sonra gözden geçirilen (66) Beş Faktör Kişilik Envanteri ayırt edici geçerlik çalışması için bir kısım katılımcıya uygulanmıştır. Beş temel faktör puanı veren envanter, 1= Tamamen Uygun ve 5=Hiç Uygun Değil olmak üzere 5'li Likert tipi cevaplama seçeneği ile uygulanan 220 maddeden oluşmaktadır. Çalışmada ayrıca tüm katılımcılara yaş, cinsiyet, eğitim durumu gibi temel birkaç sosyo-demografik bilgi içeren bir anket formu da verilmiştir.

Uygulamalar

Araştırmacıların ulaşabildikleri ve "duygusal zekâ konusunda yapılan bilimsel bir çalışmaya" gönüllü olarak katılmayı kabul eden kişilerden, kısmen grup halinde kısmen bireysel olarak gerçekleştirilen uygulamalarla iki yılı içeren bir süreçte veri toplanmıştır. Ölçek, aslına uygun olarak 1= Kesinlikle Katılmıyorum ve 5= Kesinlikle Katılmıyorum olmak üzere beşli Likert tipi cevaplama seçeneği

ile uygulanmıştır. Çalışma, aşağıda belirtildiği gibi orijinal ölçeğin Türkçe dilsel eşdeğerliliğinin sağlanmasının ardından yürütülen uygulama ile veri toplanması şeklinde gerçekleştirilmiştir.

Çalışma kapsamında ayırt edici geçerlik bulguları elde etmek amacıyla katılımcıların bir kısmına duygusal zekâ testiyle birlikte Beş Faktör Kişilik Envanteri de verilmiştir. Katılımcılar her iki testi birlikte cevaplamışlardır. Ayrıca test-tekrar test güvenilirlik bulgusu elde etmek amacıyla ölçek, ölçeğin ilk uygulandığı 1743 kişilik katılımcı grubundan tekrar ulaşılabilen 88'ine bir hafta sonra, 85'ine de iki hafta sonra birer kez daha uygulanmıştır. Test-tekrar test güvenilirlik çalışmasında, yeniden ulaşma kolaylığı nedeniyle üniversite öğrencileri tercih edilmiştir.

ANALİZLER VE BULGULAR

Dilsel Geçerlik

Öncelikle Schutte Duygusal Zekâ Testi araştırmacılar tarafından dilsel eşdeğerliliğinin sağlanması için Türkçe'ye çevrilmiştir. Sonra konusunda uzman ve her iki dili iyi derecede bilen beş kişi tarafından Türkçe formun dilsel geçerliliği incelenmiş ve gerekli görülen öneriler toplanmıştır. Daha sonra, ölçek maddelerinin araştırmacılar tarafından uzman kişilerin önerileri doğrultusunda yeniden düzenlenmesiyle formun son haline karar verilmiştir. Bu form uzman görüşü almak amacıyla sözü edilen beş uzmana tekrar götürülerek her bir kişiden ölçeğin dilsel eşdeğerliliğinin sağlanıp sağlanmadığı konusunda her bir maddeyi 0-10 arasında puanlanması istenmiştir. Verilerden Kendall İyi Uyuşum Analizi ile elde edilen sonuçta göre ($W=0,131$; $\chi^2=(41) 26,764$; $p>0,05$) formun İngilizce-Türkçe eşdeğerliliği konusunda uzmanlar arası görüş farklılığı olmadığı belirlenerek uygulama sürecine geçilmiştir.

Faktör Yapısı

Ölçek, 41 maddelik formunda (19) üç faktörlü bir yapı ile sunulmuştur. Faktörler, İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi (Optimism/Mood Regulation), Duyguların Kullanımı (Utilizations of Emotions) ve Duyguların Değerlendirilmesi (Appraisal of Emotions) olarak tanımlanmıştır. Çalışmanın bundan sonraki kısmında da bu üç faktör bu şekilde tanımlanmış ve bu sıra ile belirtilmiştir.

Açıklayıcı Faktör Analizi

Veriler önce, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett Testleri ile Temel Bileşenler Faktör Analizine uygunluğu açısından incelenmiştir. Faktör analizinde uygulanan KMO Örnekleme Yeterliliği İstatistiği sonuçları, maddeler arası korelasyonların faktör analizine uygunluğunu göstermiştir (KMO=0,92). Ayrıca Bartlett Küresellik Testi

sonucuna göre de maddeler arasında faktör analizi yapmaya yeterli düzeyde ilişki vardır ($\chi^2(820)= 16705,78$; $p<0,001$).

41 maddelik ölçek, Austin ve ark.'nın (2004) sunduğu şekilde üç faktörle sınırlandırılarak Temel Bileşenler Faktör Analizi (açıklayıcı faktör analizi) uygulanmış ve Varimax döndürme kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar Austin ve arkadaşlarının (2004) elde ettiği faktör yapısıyla örtüş-

Tablo 1: Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği için Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madde Numaraları	Faktör 1 İyimserlik / Ruh Halinin Düzenlenmesi	Faktör 2 Duyguların Değerlendirilmesi	Faktör 3 Duyguların Kullanımı
madde21	0,66		
madde25	-0,66		
madde37	0,63		
madde18	0,59	0,22	
madde38	0,57		
madde30	0,57		
madde27	0,54	0,21	
madde29	0,54		
madde19	0,54	0,29	
madde33	0,52		
madde31	0,52	0,32	
madde7	0,49		
madde36	0,49	0,31	
madde9	0,49		0,20
madde2	0,48	0,29	-0,27
madde11	0,47	0,22	
madde16	0,45	0,28	
madde5	0,44	0,23	
madde15	0,43	0,31	-0,27
madde1	0,41	0,30	-0,30
madde32	0,39		
madde22		0,60	
madde40	0,24	0,57	
madde6	0,21	0,54	
madde17	0,25	0,54	
madde39	0,24	0,54	
madde35		0,52	
madde8		0,52	
madde24		0,51	
madde26		0,50	
madde3		0,49	
madde41		0,42	
madde28		0,41	
madde12		0,37	0,26
madde34			0,67
madde13			0,65
madde14			0,58
madde10			0,57
madde4			0,53
madde20			0,37
madde23		0,26	0,32
Özdeğer	7,63	2,98	2,57
Varyansı Açıklama Yüzdesi	18,62	7,26	6,27
Toplamlı Yüzde	18,62	25,88	32,14

*0,20'nin altındaki faktör yükleri gösterilmemiştir.

müştür. Ayrıca üç faktörün varyansı açıklama yüzdesi, belirtilen çalışmada %31, bu çalışmada ise %32,14 olarak gerçekleşmiştir (bkz. Tablo 1).

Ölçeğin bütünü ve faktörler için iç tutarlılık değerlendirmelerine daha sonraki kısımlarda yer verilmiştir. Ölçeğin açıklayıcı faktör analizi ile elde edilen ve orijinal çalışmaya uygunluğu test edilen yapısı, bir kez de doğrulayıcı faktör analizi ile incelenmiştir.

Doğrulayıcı Faktör Analizi

Çalışmanın bu kısmında, doğrulayıcı yapı geçerliliği için Austin ve arkadaşlarının (19) 41 maddeli form için üç faktörlü olarak sundukları yapı test edilmiştir. Bu

çalışmada toplanan verinin sunulan modele uygunluğu, AMOS bilgisayar istatistik programı 16.0 versiyonu (67) kullanılması yoluyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile test edilmiştir. Bu çalışmada üç faktörlü aşamalı model kullanılmış ve faktörler birbirleri ile bağlantılı olarak alınmışlardır. Bu çalışma için kurulan ve aşağıda gösterilen (bkz. Şekil 1) modelin yaygın kullanılan uyum istatistiklerinden olan İyi Uyum İndeksi (Goodness of Fit Index-GFI) 0,88; Düzeltilmiş İyi Uyum İndeksi (Adjusted Goodness Of Fit Index-AGFI) 0,86; PRATIO (The Parsimony Ratio) 0,92; Tahminin Ortalama Karekök Hatası (Root Mean Square Error of Approximation-RMSEA) 0,06; ve RMR (Root Mean Square Residual) 0,09 olarak belirlenmiştir ($\chi^2(347)=2647,35$; $p<0,001$).

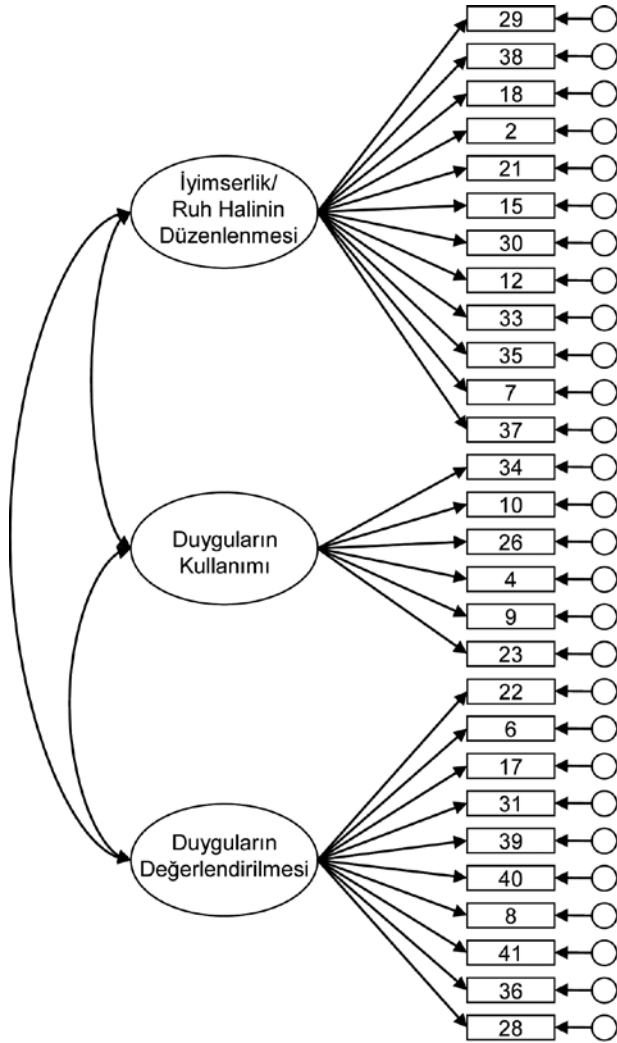
Ayrt Edici Geçerlik

Çalışmanın bu kısmında Schutte, Malouff, Hall, Haggerty, Cooper, Golden ve Dornheim'in (50) ölçeği geliştirdikleri ilk çalışmada yaptıkları şekilde ölçek toplam puanı ile beş faktör kişilik modelindeki beş temel faktör toplam puanları arasındaki Pearson Bağlantı Katsayıları verilmeye çalışılmıştır. Sonuçlara göre duygusal zekâ toplam puanı ile Dışadönüklük faktörü arasında 0,25; Yumuşak başlılık/ Geçimlilik faktörü arasında 0,28; Öz-Denetim/ Sorumluluk faktörü arasında 0,26; Duygusal Tutarsızlık faktörü arasında -0,29 ve Gelişime Açıklık faktörü arasında 0,34 düzeyinde bağlantı katsayısı elde edilmiştir.

Güvenirlik Bulguları

İç Tutarlılık

Örneklemden elde edilen verilere ayrıca madde analizi de uygulanmıştır. Bu amaçla madde-toplam puan korelasyonları ve Cronbach-Alpha iç tutarlık katsayıları hesaplanarak sonuçlar Tablo 2'de gösterilmiştir. Sonuçlara göre ölçeğin bütünü için Cronbach-Alpha iç tutarlık katsayısı 0,82'dir. Maddeleri, Austin ve arkadaşlarının (19) elde ettikleri faktör analizi sonuçlarına uygun olarak alınan üç faktörün iç tutarlılık katsayıları sırasıyla şu şekilde bulunmuştur: İyimserlik /Ruh Halinin Düzenlenmesi 0,75, Duyguların Kullanımı 0,39 ve Duyguların Değerlendirilmesi 0,76.

Şekil 1: Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği'nin Doğrulayıcı Faktör Analizi ile Üç Faktörlü Modele Uyum Şeması

Tablo 2: Madde İfadeleri Düzeltilmiş Haliyle Madde Analizi ve Güvenirlik Analizi Sonuçları.

Maddeler	Madde Silindiğinde Ölçek Ortalaması	Madde Silindiğinde Ölçek Varyansı	Madde-Ölçek Toplam Korelasyonu	Madde Silindiğinde Ölçek Alpha'sı
madde1	146,07	232,54	0,41	0,81
madde2	146,04	233,39	0,44	0,81
madde3	146,80	235,56	0,25	0,81
madde4	146,98	244,43	0,02	0,82
madde5	146,07	232,73	0,39	0,81
madde6	146,20	230,22	0,44	0,81
madde7	146,26	235,88	0,29	0,81
madde8	146,64	235,20	0,26	0,81
madde9	146,60	237,52	0,26	0,81
madde10	146,73	238,92	0,17	0,82
madde11	146,04	233,75	0,40	0,81
madde12	146,63	233,73	0,29	0,81
madde13	147,41	248,85	-0,09	0,83
madde14	147,41	241,31	0,09	0,82
madde15	146,38	232,30	0,42	0,81
madde16	146,42	230,88	0,45	0,81
madde17	146,24	230,78	0,46	0,81
madde18	146,11	231,58	0,48	0,81
madde19	146,06	232,27	0,47	0,81
madde20	147,58	251,44	-0,16	0,83
madde21	146,02	233,33	0,39	0,81
madde22	146,65	233,10	0,34	0,81
madde23	146,98	240,91	0,13	0,82
madde24	146,75	234,35	0,31	0,81
madde25	148,23	260,42	-0,44	0,83
madde26	146,72	236,29	0,23	0,81
madde27	146,05	233,41	0,43	0,81
madde28	146,42	232,86	0,32	0,81
madde29	146,29	232,92	0,38	0,81
madde30	146,06	234,49	0,39	0,81
madde31	146,19	231,95	0,49	0,81
madde32	146,77	237,80	0,21	0,81
madde33	146,80	237,22	0,25	0,81
madde34	146,81	241,35	0,11	0,82
madde35	146,48	234,45	0,29	0,81
madde36	146,30	232,77	0,47	0,81
madde37	145,98	233,74	0,45	0,81
madde38	146,21	233,07	0,41	0,81
madde39	146,18	232,15	0,46	0,81
madde40	146,33	230,92	0,47	0,81
madde41	146,23	231,90	0,36	0,81

n=1743; k=41; $\alpha=0,82$

İki Yarım Test Güvenirliği

Ölçeğin bütünü için iki yarım test güvenirlikleri, birinci ve ikinci yarı için sırasıyla 0,69 ve 0,71, Guttman Split-half ve eşit olmayan iki yarı için Spearman-Brown katsayıları ise 0,78 elde edilirken, iki yarı arası bağıntı düzeyi de 0,64 olarak gerçekleşmiştir. İyimserlik /Ruh Halinin Düzenlenmesi faktörünün birinci ve ikinci yarı için Cronbach-Alpha iç tutarlık katsayıları 0,72 ve 0,43; Guttman Split-half katsayısı 0,76; eşit iki yarı için Spearman-Brown katsayısı 0,77 ve iki yarı arası bağıntı düzeyi 0,62; Duyguların Kullanımı faktörünün birinci ve ikinci yarı için Cronbach-Alpha iç tutarlık katsayıları sırasıyla 0,15 ve 0,17; Guttman Split-half katsayısı 0,49;

eşit iki yarı için Spearman-Brown katsayısı 0,49 ve iki yarı arası bağıntı düzeyi 0,32; Duyguların Değerlendirilmesi faktörünün birinci ve ikinci yarı için Cronbach-Alpha iç tutarlık katsayıları 0,66 ve 0,54; Guttman Split-half katsayısı 0,78; eşit iki yarı için Spearman-Brown katsayısı 0,78 ve iki yarı arası bağıntı düzeyi 0,65 olarak belirlenmiştir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği

Bu yolla hem ölçeğin genel toplam puanının hem de üç faktörünün iki farklı süre için test-tekrar test güvenirlik katsayısını belirlemek amacıyla Pearson Bağıntı Analizi yapılmıştır. Ölçek toplam puanı için bir hafta aralıklı iki

uygulamanın bağıntı düzeyi $r=0,49$ ($p<0,001$); iki hafta aralıklı iki uygulamanın bağıntı düzeyi $r=0,56$ ($p<0,001$) olarak belirlenmiştir. Faktörler için bir hafta aralıklı ve iki hafta aralıklı uygulamanın bağıntı düzeyleri ise sırasıyla İyimserlik /Ruh Halinin Düzenlenmesi faktörü için $r=0,44$ ($p<0,001$) ve $r=0,52$ ($p<0,001$); Duyguların Kullanımı faktörü için $r=0,49$ ($p<0,001$) ve $r=0,37$ ($p<0,001$); Duyguların Değerlendirilmesi faktörü için $r=0,43$ ($p<0,001$) ve $r=0,41$ ($p<0,001$) şeklinde iki adet test-tekrar test güvenilirlik katsayısı belirlenmiştir.

Gruplar Arası Farklılıklar

Bu çalışmada alınan sosyo-demografik değişken gruplarının karşılaştırması, sadece ölçeğin genel toplam puanı açısından yapılmıştır. Yaş değişkeni incelenirken sayıları az olan 17 yaşındakiler 18 yaş grubuna, 60 yaş üzeri olanlar da 60 yaş grubuna dahil edilmişlerdir. Bu şekilde 18-60 arasındaki her yaştan kişi sayısı yeterli olan kırk üç yaş grubu ele alınmıştır. Yaşlarını belirtmemiş altı kişi ve eğitim durumunu belirtmeyen bir kişi ise değerlendirme

Tablo 3: Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği Genel Toplam Puanının Cinsiyet, Eğitim ve Yaş Grupları Karşılaştırma Analizi Sonuçları

Değişken	Gruplar	n	Ortalama	Standart Sapma	F	p
Cinsiyet	kadin	1022	152,50	14,939	55,887	0,000
	erkek	721	146,88	16,183		
	Toplam	1743	150,18	15,708		
Eğitim	ilkokul	56	140,04	17,322	47,029	0,000
	ortaokul	73	136,96	17,310		
	lise	449	146,68	15,062		
	üniversite	1164	152,84	14,889		
	Toplam	1742	150,18	15,712		
Yaş	18	50	152,06	13,799	2,220	0,000
	19	68	153,38	15,013		
	20	87	152,41	16,454		
	21	126	152,98	15,543		
	22	94	151,86	13,255		
	23	80	155,43	12,443		
	24	96	152,05	13,443		
	25	88	151,60	15,505		
	26	74	148,41	15,466		
	27	71	149,45	15,195		
	28	78	154,47	13,970		
	29	64	148,92	19,635		
	30	74	150,26	17,477		
	31	41	149,15	16,611		
	32	44	156,20	13,540		
	33	33	143,85	21,135		
	34	35	149,63	15,895		
	35	37	153,14	15,263		
	36	33	151,73	16,020		
	37	23	147,78	18,466		
	38	23	147,78	11,759		
	39	26	146,42	18,890		
	40	36	147,31	13,186		
	41	21	140,90	21,552		
	42	22	146,00	15,119		
	43	31	146,13	15,682		
	44	25	141,68	20,348		
	45	25	149,48	13,827		
	46	25	148,00	15,761		
	47	19	145,89	15,495		
	48	28	148,04	13,412		
	49	13	149,46	12,541		
	50	21	142,76	19,642		
	51	16	140,38	14,660		
	52	18	145,67	12,300		
	53	24	143,00	16,052		
	54	10	144,10	12,688		
55	6	154,00	13,697			
56	8	147,38	10,980			
57	11	144,91	9,257			
58	4	154,25	16,276			
59	7	149,57	15,415			
60	22	144,64	13,800			
Toplam		1737	150,19	15,718		

dışı tutulmuştur. Alınan değişkenler açısından elde edilen sonuçlar şu şekildedir: Kadın ve erkek ölçek genel toplam puan ortalamaları arasında ($F(1, 1741)=55,887$; $p<0,001$), eğitim gruplarının ölçek genel toplam puan ortalamaları arasında ($F(3, 1738)=47,029$; $p<0,001$) ve yaş gruplarının ölçek genel toplam puan ortalamaları arasında ($F(42, 1694)=2,220$; $p<0,001$) istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır (Bkz. Tablo 3). Sonuçlara göre kadınların ölçek toplam puanı erkeklerin puanından daha yüksektir. Eğitim düzeyi artıkça da ölçek toplam puanı artmaktadır. Sonuçlar yaş açısından incelendiğinde ise pek çok yaş grubu arasında karşılıklı farklılıklar bulunduğu ve yaşa bağlı puan değişimi açısından genel bir eğilim olmadığı görülmüştür.

TARTIŞMA

Bu çalışma Schutte, Malouff, Hall, Haggerty, Cooper, Golden ve Dornheim (50) tarafından geliştirilen Schutte Duyusal Zekâ Ölçeği'nin, Austin, Saklofese, Huang ve McKenney (19) tarafından yeniden düzenlenmiş formunun Türkçe'ye uyarlanması sürecini tanımlamaktadır. Ölçeğin yaygın kullanılan (19), Salovey ve Mayer'in önerdikleri kuramsal yapı ve modele dayanması ve araştırmalarda kullanılmak üzere kolay elde edilebilmesi (51,52) iç tutarlılığının, test-tekrar test güvenilirliğinin ve ayırt edici geçerliliğinin yüksek olması (53,55) gibi nedenlerle farklı araştırmacıların çalışmalarında tercih ettiklerini dile getirdikleri görülmektedir.

Çalışmanın verilerinin değerlendirilmesinde öncelikle ölçeğin faktör yapısının ve iç-tutarlılık katsayılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Böylece ölçeğin güçlü ve zayıf yanlarının ortaya konulması hedeflenmiştir. Çalışmadaki açıklayıcı faktör analizi sonuçlarına göre üç faktörün varyansı açıklama yüzdesi, Austin ve arkadaşlarının (19) sunduğu %31 değerini biraz aşarak %32,14 olarak gerçekleşmiştir. Üç faktörlü olarak incelenen veride, İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi faktörünün iki maddesi (12 ve 35 numaralı maddeler) Duyguların Değerlendirilmesi faktöründen; Duyguların Kullanımı faktörünün 9 nolu maddesi İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi faktöründen, 26 numaralı maddesi Duyguların Değerlendirilmesi faktöründen; Duyguların Değerlendirilmesi faktörünün iki maddesi (31 ve 36 numaralı maddeler) İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi faktöründen daha yüksek yük alarak kendi faktörü dışında bir faktöre bağlanmış görünmektedirler. Ancak bu maddelerin her biri içinde yer aldıkları faktörün yapısını belirgin şekilde bozacak şekilde yer

değiştirmiş gibi görünmemektedirler. Bu durum veri ve belirtilen faktör yapısı Doğrulayıcı Faktör Analiziyle test edildiğinde daha iyi anlaşılmaktadır.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), yapı geçerliliği için belirgin bir şekilde esneklik ve güçlü bir yöntem sağlamakta ayrıca, Açıklayıcı Faktör Analizi uygulamak yerine hangi faktörlerin mevcut olduğunu görmek amacıyla maddeler arasında ve faktör yapıları arasındaki ilişkileri detaylandıran modellerin kesinliğini test edebilmektedir (68). Bu çalışmada DFA ile yapılan işlemlerde model kurulurken ölçeğin ilk çalışmasından ve gözden geçirme çalışmasında önerilen faktör modeli kuramsal olarak tanımlı ve biliniyor olduğundan alternatif değişik modeller test edilmemiştir. Elde edilen sonuca göre Şekil 1'de sunulan ve incelenen model uyumu güçlü bir şekilde olmasa da sağlanmış gibi görünmektedir. Daha önce açıklayıcı faktör analizinde belirtilen birkaç maddenin kendi faktörleri dışındaki faktörlerden daha yüksek yük almaları DFA ile de görüldüğü gibi model uyumunu kısmen zayıflatmış gibi görünmektedir. Gignac, Palmer, Manocha ve Stough, (49) ölçeğin 33 maddelik ilk formu için değişik faktör yapılarını test ettikleri çalışmalarında, bu çalışmada elde edilenden daha güçlü model uyumu da, daha zayıf model uyumu da yakalamışlardır. Hem gözden geçirme çalışmasıyla yeni form öneren araştırmacıların faktör yapısı konusunda öneride bulunmamaları hem de ölçeğin faktör yapısının çok net olmaması (49) ölçeğin tek faktörlü ve genel toplam puanla daha çok kullanımına neden olmakta gibi görünmektedir. Çünkü pek çok araştırmacı çalışmalarında ölçeği tek faktörlü ve genel toplam puanı ile kullanmışlardır (44,53-55). Oysa 33 maddelik ilk form ölçeği geliştiren araştırmacılar o form için ölçeğin genel toplam puanla tek faktörlü kullanımını önermişlerdir (50,60).

Bu çalışmada Türkçe'ye uyarlanmış ölçeğin Cronbach-Alpha iç tutarlık katsayısı 0,82 olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin Austin ve ark. (19) tarafından gözden geçirilme çalışmasındaki 500 kişilik öğrenci örneklemden 41 maddeli iç tutarlılık katsayısı ise 0,85 olarak bulunmuştur. Yine Austin ve ark. (19) tarafından belirtilen çalışmada rapor edildiğine göre; ölçeğin farklı araştırmacılar tarafından değişik uygulama sonuçlarından sunulan iç tutarlılık katsayıları 0,66 ile 0,90 arasında değişmektedir. Literatürdeki belirtilen bulgular doğrultusunda bu çalışmada elde edilen iç tutarlılık katsayısı 41 maddelik psikolojik bir ölçme aracı için yeterli düzeyde yüksek kabul edilebilir. Ancak madde analizi sonuçlarında 3, 4, 10, 12, 13, 14, 23 ve 25 numaralı maddelerin 0,25'in altında gerçekleşen madde-ölçek top-

lam puan korelasyonları nedeniyle sorunlu olduğu gözlenmektedir. Aynı zamanda bu maddeler ölçeğin bütünü için iç tutarlılığı da düşürüyor görünmektedirler.

Ölçek, 41 maddelik formda (19) İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi, Duyguların Kullanımı ve Duyguların Değerlendirilmesi olarak üç faktörlü bir yapı ile tanımlanmıştır. Austin ve arkadaşları (19) üç faktörün iç tutarlılık katsayılarını sırasıyla 0,78, 0,68 ve 0,76 olarak sunarken, bu çalışma verilerinde üç faktörün iç tutarlılık katsayıları 0,75, 0,39 ve 0,76 olarak bulunmuştur. Görüldüğü gibi ikinci faktör Austin ve arkadaşlarının sonuçlarında da birinci ve üçüncü faktöre oranla daha zayıf iç tutarlılık göstermişlerdir. Sonuçlara göre ikinci faktörün iç tutarlılığının diğerlerine göre görece düşük olmasına büyük ölçüde bu faktörde yer alan 26 numaralı madde neden olmaktadır. Austin ve arkadaşları da faktör güvenilirliği açısından sorunlu görünen bu maddeye çalışmalarında aynı nedenle dikkat çekmişlerdir. Bazı araştırmacılar ise (62) alt boyutların grup karşılaştırmalarında kullanılmayacak kadar düşük güvenilirlik gösterdiklerini belirtmişlerdir. Bu durum belirtilen nedenle ölçeğin ve maddelerinin Türkçe'ye çevrilmesi sürecine ilişkin bir sorun olarak kabul edilmemiştir. Ayrıca bu faktördeki madde sayısının da diğer faktörlerden az olması faktör iç tutarlılığını önemli ölçüde olumsuz etkilemektedir. Ancak Austin ve arkadaşlarının (19) çalışmasında kullandıkları katılımcı grubu oldukça homojen ve bu çalışma verisine kıyasla küçüktür. Çünkü araştırmacılar 500 kişiden oluşan üniversite öğrencileri ile çalışmalarını yürütmüşlerdir. Bu çalışmada ise daha heterojen ve büyük bir grup katılımcı olarak alınmıştır. Bu nedenle ikinci faktördeki düşük iç tutarlılık genel örnekleme daha iyi yansıtıyor olabilir. Ancak iki çalışmadan elde edilen rakamlar hem ölçeğin bütünü hem de faktörleri için büyük benzerlik göstermektedir.

Ölçeğin bütünü için Cronbach-Alpha iki yarım test güvenilirlikleri, birinci ve ikinci yarı için sırasıyla 0,69 ve 0,71 olarak elde edilmiştir. Aynı şekilde Duyguların Kullanımı faktörünün birinci ve ikinci yarı için Cronbach-Alpha iç tutarlılık katsayıları 0,15 ve 0,17; Duyguların Değerlendirilmesi faktörünün birinci ve ikinci yarı için Cronbach-Alpha iç tutarlılık katsayıları 0,66 ve 0,54 olarak bulunmuştur. Bu değerler açısından ölçeğin bütünü ve iki faktöründe birinci ve ikinci yarılardan birbiriyle uyumlu olduğu kabul edilebilir. Ancak İyimserlik /Ruh Halinin Düzenlenmesi faktörünün birinci ve ikinci yarı için Cronbach-Alpha iç tutarlılık katsayıları 0,72 ve 0,43'tür. Bu faktörde iç tutarlı-

lığı düşüren maddelerin çoğunluğunun ikinci yarıya ait oldukları gözlenmektedir. Duyguların Kullanımı faktörünün birinci ve ikinci yarı için Cronbach-Alpha iç tutarlılık katsayılarının düşük olması ise büyük ölçüde madde sayısına bağlı görünmektedir. Çünkü bu faktörde altı madde yer almaktadır ve iki yarım test güvenilirliği analizinde her bir yarıya üç madde düşmektedir. Çalışmanın katılımcı sayısı yeterince yüksek ve heterojen olduğuna göre elde edilen bu iç tutarlılık katsayıları büyük ölçüde boyutun zayıf olması, madde sayısının az olması ve iyi çalışmayan madde özelliğinden kaynaklanıyor gibi görünmektedir.

Schutte ve ark. (50) çalışmalarında ölçeğin iki hafta arayla yapılan test-tekrar test uygulamaları arasında 0,78 düzeyinde bağıntı olduğunu bildirmişlerdir. Bu çalışmada ise hem ölçeğin genel toplam puanının hem de üç faktörünün iki farklı süre için test-tekrar test güvenilirlik katsayısı belirlenmiştir. Bir ve iki hafta ara için yapılan test-tekrar test güvenilirlik katsayısı ölçek toplam puanı için sırasıyla 0,49 ve 0,56 olarak belirlenmiştir. Aynı şekilde faktörler için yapılan işlem de sırasıyla İyimserlik /Ruh Halinin Düzenlenmesi faktörü için 0,44 ve 0,52; Duyguların Kullanımı faktörü için 0,49 ve 0,37 ve Duyguların Değerlendirilmesi faktörü için de 0,43 ve 0,41 olarak test-tekrar test güvenilirlik katsayıları belirlenmiştir. Faktörlerin ve genel toplam puanın test-tekrar test güvenilirlik katsayılarının birbirleri ile uyumlu olduğu görünmektedir. Oysa bu değerler ölçeği geliştiren araştırmacıların verdiği değerden biraz düşük görünmektedir. Ancak araştırmacılar 22 kız ve 6 erkekten oluşan 28 öğrenciye bu çalışmayı uygulamışlardır. Bu çalışmada alınan öğrenci sayıları ise biraz daha yüksektir (n=88 ve n=85). Bu tür analizlerin, kişi sayısından oldukça etkilenmesinden dolayı bu çalışma elde edilen değerler daha gerçekçi görünmektedir.

Çalışmada ayırt edici geçerlik için Schutte, Malouff, Hall, Haggerty, Cooper, Golden ve Dornheim'in (50) ölçeği geliştirdikleri ilk çalışmada yaptıkları şekilde ölçek toplam puanı ile beş faktör kişilik modelindeki beş temel faktör toplam puanları arasındaki bağıntı düzeyi verilmeye çalışılmıştır. Araştırmacılar duygusal zekâ genel toplam puanı ile NEO Kişilik testi faktörleri olan Dışadönüklük arasında 0,28; Yumuşak başlılık/ Geçimlilik arasında 0,26; Öz-Denetim/ Sorumluluk arasında 0,21; Duygusal Tutarsızlık arasında -0,28 ve Gelişime Açıklık arasında -0,54 düzeyinde ilişki bulmuşlardır. Bu çalışmada da duygusal zekâ toplam puanı ile çalışmada kullanılan Beş Faktör Kişilik Envanteri faktörleri olan Dışadönüklük faktörü arasında 0,25;

Yumuşak başlılık/ Geçimlilik faktörü arasında 0,28; Öz-Denetim/ Sorumluluk faktörü arasında 0,26; Duygusal Tutarsızlık faktörü arasında -0,29 ve Gelişime Açıklık faktörü arasında 0,34 düzeyinde bağıntı katsayısı elde edilmiştir. Görüldüğü gibi sonuçlar birbiri ile uyumlu görünmektedir. Bu çalışmada sadece duygusal zekâ puanı ile Gelişime Açıklık faktörü arasında araştırmacıların rapor ettiklerinden biraz daha düşük bir katsayı elde edilmiştir. Ancak araştırmacılar bu ayırt edici geçerlik çalışmasını da test-tekrar test çalışmasında olduğu gibi az sayıda kişiyle (23 öğrenci) yürütmüşlerdir. Oysa bu çalışmada ilgili kısım 18-78 yaşları arasında yer alan 100 kişi ile yürütülmüştür. İki çalışma arasındaki farklılığın nedeni, bu çalışmada hem katılımcıların sayısının çok hem de daha heterojen olması nedeniyle açık değildir. Başka bir çalışmada (44) en yüksek bağıntı düzeyi ($r=0,61$) Schutte Duygusal Zekâ Testi ile NEO Kişilik testi Dışadönüklük faktörü arasında elde edilmiştir. Buna karşın ölçekle Gelişime Açıklık faktörü arasında 0,43 düzeyinde bağıntı gösterilmiştir. Austin, Saklofske ve Egan (69) ise yine Schutte Duygusal Zekâ Testi ile NEO Kişilik testini kullandıkları çalışmalarında en yüksek bağıntıyı duygusal zekâ puanı ile Yumuşak başlılık/ Geçimlilik faktörü arasında ($r=0,58$) bildirmişlerdir. Araştırmacılar duygusal zekâ puanı ile Gelişime Açıklık faktörü arasında ise 0,21 düzeyinde ilişki göstermişlerdir. Literatürde zaten duygusal zekânın kişilik özelliği olduğu yönünde görüşler (70) olduğuna göre bütün bu sonuçlar duygusal zekâ ve kişilik arasındaki ilişkinin daha kapsamlı incelenmesi gerekliliğini göstermektedir.

Çalışmada elde edilen sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde ölçeğin çevirisinden uygulanmasına kadar pek çok aşamada bazı sorunlar olduğu görülmektedir. Ölçeğin çeviri aşaması standart yol izlenmediği için eksik olarak değerlendirilebilir. Bu konuda üzerinde durulması gereken bir diğer nokta da ölçeğin sorunlu görünen bazı maddelerinden dolayı ölçek bütünü için özellikle iç tutarlılık açısından önemli sorun gözlenmezken ölçeğin faktörlerinin ayrı olarak ele alınması durumunda belirgin sorunların ortaya çıkmasıdır. Bazı faktörler zayıf görünmektedir ve bu durumun olası pek çok nedeni vardır. Ölçeğin faktörlerinin ayrı ayrı değerlendirmeye alınıp alınmayacağı daha öncede belirtildiği gibi literatürde açık değildir. Faktörlü yapı bazı çalışmalarda önerilmekle birlikte pek çok çalışmada kullanılmamıştır. Bazı maddelerin sorunlu olarak ortaya çıkması, bu maddelere ilişkin olarak problemin ortadan kaldırılması bağlamında ölçeğin Türkçe'ye çevirisinin mi uyarlamasının mı yapılmasının daha uygun olacağı gibi bir

seçimi göz önüne getirmektedir. Bu çalışmada çeviri tercih edilmiştir ve pek çok sorunlu madde gözlenmiştir. Olası çeviri hatalarının olmadığı varsayıldığında, gözlenen sorunların ortadan kaldırılması için, ölçülen yapının özelliğinden dolayı ölçeğin çeviri yerine uyarlanması yoluyla ölçeğin maddelerinde ve yapısında değişiklik yapılarak Türkçe'ye kazandırılması seçeneğini de ortaya çıkarmaktadır. Ancak bu çalışmada alınan ölçek de bir uyarlama çalışmasıdır. Asıl ölçek daha önce belirtildiği gibi 33 maddelidir. Belki de bu asıl ölçeğin de ele alınarak Türkçe'de her iki formun karşılaştırılması daha yerinde olacaktır.

Bu çalışma kapsamında ele alınan birkaç sosyodemografik değişken gruplarının karşılaştırması, sadece ölçeğin genel toplam puanı açısından yapılmıştır. Bazı çalışmalarda yer verilen duygusal zekânın yaş ve eğitimle (4,6,7,17,18,61,62) değişim gösterdiği bilgisi yanı sıra ölçeğin ilk geliştirildiği çalışmada ve diğer bazı çalışmalarda (50,61,62) verilen cinsiyet değişkeni açısından farklılığın olduğu bilgisi bu çalışmada ele alınacak değişkenlerin belirlenmesine temel oluşturmuştur. Bu çalışmada, asıl amaç ölçek uyarlamasına yönelik olduğu için sosyodemografik değişkenlere ilişkin detaya girilmemiştir.

Ölçeğin ilk çalışmasında ve diğer bazı çalışmalarda rapor edildiği gibi (50,61,62) kadınlar ve erkekler arasında farklılık vardır ve kadınların ölçek toplam puanı daha yüksektir. Bu çalışmada da benzer şekilde kadınların genel duygusal zekâ puan ortalaması erkeklerinkinden yüksek çıkmıştır. Aynı şekilde daha önce de belirtildiği gibi pek çok araştırmacı duygusal zekânın eğitimle birlikte arttığını belirtmektedir. Bu çalışma da eğitim düzeyi arttıkça duygusal zekâ puanının da arttığı gözlemlenmiştir. Aynı şekilde katılımcıların yaşları da ele alınmış ve bu çalışmada kişi sayısının çok olması nedeniyle katılımcıların yaşları gruplanmamıştır. Sonuca göre pek çok yaş grubu arasında karşılıklı farklılıklar bulunmaktadır. Ancak yaş grupları arası farklılıklarının niteliğinin incelenmesi daha geniş kapsamlı bir değerlendirme olarak ele alınmalıdır. Çünkü yaşla birlikte, kategorileri arasında istatistiksel farklılık gösteren eğitim ve cinsiyet değişkenlerinin de birlikte ele alınması gerekliliği bulunmaktadır. Diğer bir ifadeyle değişkenlerin incelenirken ilgili değişkenler açısından kontrol edilmesi gereklidir. Ancak elde edilen sonuç duygusal zekânın yaşa bağlı değişiklik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Yukarıda belirtilen pek çok çalışma da bu konuda benzer bulgular sunmaktadır. Ölçeğin faktör yapısının incelenmesinin gerekliliği gibi sosyo demografik

özellikler açısından farklı gruplarda ölçeğin geçerliliğinin sınanması da bir zorunluluk olarak görünmektedir. Bu konuda sadece Türkçe'de değil genel literatürde de eksik-

likler bulunmaktadır. Belirtilen nedenlerle ölçeğin belirtilen türden geçerlik çalışmaları bu doğrultuda yapılması gereken sonraki uygulama çalışmaları gibi görünmektedir.

Kaynaklar:

1. Brackett MA, Mayer JD. Convergent, discriminant, and incremental validity of competing measures of emotional intelligence. *Pers Soc Psychol Bull* 2003; 29(9): 1147-58.
2. Bar-On R, Parker JDA (Eds). *The Handbook of Emotional Intelligence: Theory, Development, Assessment, and Application at Home, School and in the Workplace*. San Francisco, CA: John Wiley&Sons Inc; 2002. p. 209-19.
3. Mayer JD, Salovey P, Caruso DR. Models of Emotional Intelligence. In R Sternberg (Eds.), *Handbook of Intelligence*. Cambridge, UK: Cambridge University Press; 2000. p. 396-420.
4. Mayer JD, Caruso DR, Salovey P. Emotional intelligence meets traditional standards for an intelligence. *Intelligence*, 2000; 27(4): 267-98.
5. Mayer JD, Salovey P. What is emotional intelligence? In P Salovey, DJ Sluyter (Eds.), *Emotional development and emotional intelligence*. New York: Basic Books;1997. p. 3-31.
6. Mayer JD, Salovey P, Caruso DR. Emotional Intelligence: Theory, Findings And Implications. *Psychol Inq* 2004; 15(3): 197-215.
7. Derksen J, Kramer I, Katzko M. Does a self report measure for emotional intelligence assess something different than general intelligence. *Pers Indiv Differ* 2002; 32(1): 37-48.
8. Newsome S, Day AL, Catano VM. Assessing the predictive validity of emotional intelligence. *Pers Indiv Differ* 2000; 29(6): 1005-16.
9. Bar-On R, Tranel D, Denburg NL, Bechara A. Exploring the neurological substrate of emotional and social intelligence. *Brain* 2003; 126(8), 1790-800.
10. Köknal Ö. *Gülerek Bilgilenmek*. İstanbul: Altın Kitaplar; 2010. p. 131-7.
11. Tett RP, Fox KE, Wang A. Development and Validation of a Self-Report Measure of Emotional Intelligence as a Multidimensional Trait Domain. *Pers Soc Psychol Bull* 2005; 31(7): 859-88.
12. Petrides KV, Furnham A. On the dimensional structure of emotional intelligence. *Pers Indiv Differ* 2000; 29(2): 313-20.
13. Petrides KV, Frederickson N, Furnham A. The role of trait emotional intelligence in academic performance and deviant behavior at school. *Pers Indiv Differ* 2004; 36(2): 277-93.
14. Petrides KV Pérez-González JC, Furnham A. On the criterion and incremental validity of trait emotional intelligence. *Cognition Emotion* 2007; 21(1): 26-55.
15. LeDoux JE. Emotion circuits in the brain. *Annu Rev Neurosci* 2000; 23: 155-184.
16. Bar-On R, Brown JM, Kirkcaldy BD, Thome EP. Emotional expression and implications for occupational stress; an application of the Emotional Quotient Inventory (EQ-i). *Pers Indiv Differ* 2000; 28(6): 1107-18.
17. Hemmati T, Mills JF, Kroner DG. The validity of the Bar-On emotional intelligence quotient in an offender population. *Pers Indiv Differ* 2004; 37(4): 695-706.
18. Austin EJ, Saklofske DH, Huang SHS, McKenney D. Measurement of trait emotional intelligence: testing and cross-validating a modified version of Schutte et al.'s (1998) measure. *Pers Indiv Differ* 2004; 36(3): 555-62.
19. Lopes PN, Côté S, Salovey P. An ability model of emotional intelligence: Implications for assessment and training. In VU Druskat, F Sala, G Mount (Eds.). *Emotional intelligence and workplace performance*. Mahway NJ: Lawrence Erlbaum; 2006.
20. Salovey P, Grewal D. The science of emotional intelligence. *Curr Dir Psychol Sci* 2005; 14(6): 281-5.
21. Ciarrochi JV, Chan AYC, Caputi P. A critical evaluation of the emotional intelligence construct. *Pers Indiv Differ* 2000; 28(3): 539-61.
22. Roberts RD, Zeidner M, Matthews G. Does emotional intelligence meet traditional standards for an intelligence? Some new data and conclusions. *Emotion* 2001; 1(3): 196-231.
23. Day AL, Carroll SA. Using an ability-based measure of emotional intelligence to predict individual performance, group performance, and group citizenship behaviours. *Pers Indiv Differ* 2004; 36(6): 1443-58.
24. Jordan PJ, Ashkanasy NM, Hartel CEJ, Hooper GS. Workgroup emotional intelligence Scale development and relationship to team process effectiveness and goal focus. *Hum Resour Manage Rev* 2002; 12(2): 195-214.
25. Warwick J, Nettelbeck T. Emotional intelligence is...? *Pers Indiv Differ* 2004; 37(5): 1091-100.
26. Dawda D, Hart SD. Assessing emotional intelligence: reliability and validity of the Bar-On Emotional Quotient Inventory (EQ-i) in university students. *Pers Indiv Differ* 2000; 28(4): 797-812.
27. Meyer BB, Fletcher TB. Emotional intelligence: a theoretical overview and implications for research and professional practice in sport psychology. *J Appl Sport Psychol* 2007; 19(1):1-15.
28. Matthews G, Zeidner M, Roberts RD. Emotional intelligence: Science and myth. *Intelligence* 2004; 32: 109-111.
29. Woitaszewski SA, Aalsma MC. The contribution of emotional intelligence to the social and academic success of gifted adolescents as measured by the multifactor emotional intelligence scale - adolescent version. *Roeper Review* 2004; 27(1): 25-30.
30. Gohm CL, Corser GC, Dalsky DJ. Emotional intelligence under stress: Useful, unnecessary, or irrelevant? *Pers Indiv Differ* 2005; 39(6):1017-28.
31. Mayer JD, Salovey P, Caruso DR, Sitarenios G. Measuring emotional intelligence with the MSCEIT V2.0. *Emotion*, 2003; 3(1): 97-105.
32. Palmer BR, Gignac G, Manocha R, Stough C. A psychometric evaluation of the Mayer-Salovey-Caruso emotional intelligence test version 2.0. *Intelligence* 2005; 33(3): 285-305.

34. Rossen E, Kranzler JH. Incremental Validity of the Mayer-Salovey-Caruso Emotional Intelligence Test Version 2.0 (MSCEIT) after controlling for personality and intelligence. *J Res Pers* 2009; 43(1): 60-65.
35. Rossen E, Kranzler JH, Algina J. Confirmatory factor analysis of the Mayer-Salovey-Caruso Emotional Intelligence Test V2.0 (MSCEIT). *Pers Indiv Differ* 2008; 44(5): 1258-69.
36. Palmer BR, Manocha R, Gignac G, Stough C. Examining the factor structure of the Bar-On Emotional Quotient Inventory with an Australian general population sample. *Pers Indiv Differ* 2003; 35(5): 1191-210.
37. Petrides KV, Furnham A. Trait emotional intelligence: Behavioural validation in two studies of emotion recognition and reactivity to mood induction. *Eur J Personality* 2003; 17(1): 39-57.
38. Petrides KV, Furnham A. Trait emotional intelligence: Psychometric investigation with reference to established trait taxonomies. *Eur J Personality* 2001; 15(6): 425-48.
39. Cooper A, Petrides KV. A psychometric analysis of the Trait Emotional Intelligence Questionnaire-Short Form (TEIQue-SF) using Item Response Theory. *J Pers Assess* 2010; 92(5): 449-57.
40. Gannon N, Ranzijn R. Does emotional intelligence predict unique variance in life satisfaction beyond IQ and personality? *Pers Indiv Differ* 2005; 38(6): 1353-64.
41. Luebbers S, Downey LA, Stough C. The development of an adolescent measure of EI. *Pers Indiv Differ* 2007; 42(6): 999-1009.
42. Wong CS, Law KS. The effects of leader and follower emotional intelligence on performance and attitude: An exploratory study. *Leadership Quart* 2002; 13: 243-274.
43. Shi J, Wang L. Validation of emotional intelligence scale in Chinese university students. *Pers Indiv Differ* 2007; 43(2): 377-87.
44. Bastian VA, Burns NR, Nettelbeck T. Emotional intelligence predicts life skills, but not as well as personality and cognitive abilities. *Pers Indiv Differ* 2005; 39(6): 1135-45.
45. Palmer BR, Donaldson C, Stough C. Emotional intelligence and life satisfaction. *Pers Indiv Differ* 2002; 33(7): 1091-100.
46. Palmer BR, Gignac G, Bates T, Stough C. Examining the structure of the trait meta-mood scale. *Aust J Psychol* 2003; 55(3): 154-8.
47. Ciarrochi J, Chan AYC, Bajgar J. Measuring emotional intelligence in adolescents. *Pers Indiv Differ* 2001; 31(7): 1105-1119.
48. Gardner JK, Qualter P. Concurrent and incremental validity of three trait emotional intelligence measures. *Aust J Psychol* 2010; 62(1): 5-13.
49. Gignac GE, Palmer BR, Manocha, R, Stough, C. An examination of the factor structure of the Schutte Self-Report Emotional Intelligence (SSREI) scale via confirmatory factor analysis. *Pers Indiv Differ* 2005; 39(6):1029-42.
50. Schutte NS, Malouff JM, Hall LE, Haggerty DJ, Cooper JT, Golden CJ, et al. Development and validation of a measure of emotional intelligence. *Pers Indiv Differ* 1998; 25(2): 167-77.
51. Charbonneau D, Nicol AMA. Emotional Intelligence and Leadership in adolescents. *Pers Indiv Differ* 2002; 33(7): 1101-13.
52. Chan DW. Perceived emotional intelligence and self-efficacy among Chinese secondary school teachers in Hong Kong. *Pers Indiv Differ* 2004; 36(8): 1781-95.
53. Bauld R, Brown R. Stress, psychological distress, psychosocial factors, menopause symptoms and physical health in women. *Maturitas* 2009; 62(2): 160-5.
54. Brown RF, Schutte NS. Direct and indirect relationships between emotional intelligence and subjective fatigue in university students. *J Psychosom Res* 2006; 60(6): 585-93.
55. Grisham J, Steketee G, Frost R. Interpersonal problems and emotional intelligence in compulsive hoarding. *Depress Anxiety* 2008; 25(9):63-71.
56. Ekermans G, Saklofske DH, Austin E, Stough C. Measurement invariance and differential item functioning of the Bar-On EQ-i: S measure over Canadian, Scottish, South African and Australian samples. *Pers Indiv Differ* 2011; 50(2): 286-90.
57. Austin EJ. An investigation of the relationship between trait emotional intelligence and emotional task performance. *Pers Indiv Differ* 2004; 36(8): 1855-64.
58. Austin EJ. Emotional intelligence and emotional information processing. *Pers Indiv Differ* 2005; 39(2): 403-14.
59. Schutte NS, Malouff JM, Bobik C, Coston TD, Greeson C, Jedlicka C, et al. Emotional intelligence and interpersonal relations. *J Soc Psychol* 2001; 141(4): 523-36.
60. Schutte NS, Malouff JM, Simunek M, McKenley J, Hollander S. Characteristic emotional intelligence and emotional well-being. *Cognition Emotion* 2002;16(6): 769-85.
61. Schutte NS, Malouff JM, Thorsteinsson EB, Bhullar N, Rooke SE. A meta-analytic investigation of the relationship between emotional intelligence and health. *Pers Indiv Differ* 2007; 42(6): 921-33.
62. Van Rooy DL, Alonso A, Viswesvaran C. Group differences in emotional intelligence scores: theoretical and practical implications. *Pers Indiv Differ* 2005; 38(3): 689-700.
63. Ciarrochi J, Deane FP, Anderson S. Emotional intelligence moderates the relationship between stress and mental health. *Pers Indiv Differ* 2002; 32(2): 197-209.
64. Bar-On R. The BarOn Emotional Quotient Inventory (EQ-i): A measure of emotional intelligence. Technical manual. Toronto, Canada: Multi-Health Systems; 1997.
65. Somer O, Korkmaz M, Tatar A. Beş Faktör Kişilik Envanterinin Geliştirilmesi-I: Ölçek ve Alt Ölçeklerin Oluşturulması. *Türk Psikol Derg* 2002; 17(49): 21-37.
66. Somer O, Korkmaz M, Tatar A. Kuramdan Uygulamaya Beş Faktör Kişilik Modeli ve Beş Faktör Kişilik Envanteri (5FKE). Bornova, İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi; 2004.
67. Arbuckle JL, Wothke W. Amos 4.0 User's Guide. Chicago IL: Smallwaters Corporation;1999.
68. Schumacker RE, Lomax RG. A beginner's guide to Structural Equation Modeling. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Inc; 1996.
69. Austin EJ, Saklofske DH, Egan V. Personality, well-being and health correlates of trait emotional intelligence. *Pers Indiv Differ* 2005; 38(3): 547-58.
70. Schulte MJ, Ree MJ, Carretta TR. Emotional intelligence: not much more than g and personality. *Pers Indiv Differ* 2004; 37(5): 1059-68.

Gözden Geçirilmiş Schutte Duygusal Zeka Ölçeği

Aşağıda çeşitli durumlara ilişkin ifadeler bulunmaktadır. Lütfen ifadeyi okuduktan sonra size uyma derecesini sağ taraftaki kutucuklardan birini işaretleyerek belirtiniz.		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.	Kişisel sorunlarımı başkaları ile ne zaman paylaşacağımı bilirim.					
2.	Bir sorunla karşılaştığım zaman benzer durumları hatırlar ve üstesinden gelebilirim.					
3.	Genellikle yeni bir şey denerken başarısız olacağımı düşünürüm.					
4.	Bir sorunu çözmeye çalışırken ruh halimden etkilenmem.					
5.	Diğer insanlar bana kolaylıkla güvenirler.					
6.	Diğer insanların beden dili, yüz ifadesi gibi sözel olmayan mesajlarını anlamakta zorlanırım.					
7.	Yaşamımdaki bazı önemli olaylar neyin önemli neyin önemsiz olduğunu yeniden değerlendirmeme yol açtı.					
8.	Bazen konuştuğum kimsenin ciddi mi olduğunu yoksa şaka mı yaptığını anlayamam.					
9.	Ruh halim değiştiğinde yeni olasılıkları görürüm.					
10.	Duygularımın yaşam kalitem üzerinde etkisi yoktur.					
11.	Hissettiğim duyguların farkında olurum.					
12.	Genellikle iyi şeyler olmasını beklemem.					
13.	Bir sorunu çözmeye çalışırken mümkün olduğunca duygusallıktan kaçınırım.					
14.	Duygularımı gizli tutmayı tercih ederim.					
15.	Güzel duygular hissettiğimde bunu nasıl sonlandıracağımı bilirim.					
16.	Başkalarının hoşlanabileceği etkinlikler düzenleyebilirim.					
17.	Sosyal yaşamda neler olup bittiğini sıklıkla yanlış anlarım.					
18.	Beni mutlu edecek uğraşlar bulmaya çalışırım.					
19.	Başkalarına gönderdiğim beden dili, yüz ifadesi gibi sözsüz mesajların farkındayım.					
20.	Başkaları üzerinde bıraktığım etkiyle pek ilgilenmem.					
21.	Ruh halim iyiyken sorunların üstesinden gelmek benim için daha kolaydır.					
22.	İnsanların yüz ifadelerini bazen doğru anlayamam.					
23.	Yeni fikirler üretmem gerektiğinde duygularım işimi kolaylaştırmaz.					
24.	Genellikle duygularımın niçin değiştiğini bilmem.					
25.	Ruh halimin iyi olması yeni fikirler üretmeye yardımcı olmaz.					
26.	Genellikle duygularımı kontrol etmekte zorlanırım.					
27.	Hissettiğim duyguların farkındayım.					
28.	İnsanlar bana, benimle konuşmanın zor olduğunu söylerler.					
29.	Üstlendiğim görevlerden iyi sonuçlar alacağımı hayal ederek kendimi güdülerim.					
30.	İyi bir şeyler yaptıklarında insanlara iltifat ederim.					
31.	Diğer insanların gönderdiği sözel olmayan mesajların farkına varırım.					
32.	Bir kişi bana hayatındaki önemli bir olaydan bahsettiğinde ben de aynısını yaşamış gibi olurum.					
33.	Duygularımda ne zaman bir değişiklik olsa aklıma yeni fikirler gelir.					
34.	Sorunları çözüm biçimim üzerinde duygularımın etkisi yoktur.					
35.	Bir zorlukla karşılaştığım zaman umutsuzluğa kapılırım çünkü başarısız olacağıma inanırım.					
36.	Diğer insanların kendilerini nasıl hissettiklerini sadece onlara bakarak anlayabilirim.					
37.	İnsanlar üzgünken onlara yardım ederek daha iyi hissetmelerini sağlarım.					
38.	İyimser olmak sorunlar ile baş etmeye devam edebilmem için bana yardımcı oluyor.					
39.	Kişinin ses tonundan kendini nasıl hissettiğini anlamakta zorlanırım.					
40.	İnsanların kendilerini neden iyi ya da kötü hissettiklerini anlamak benim için zordur.					
41.	Yakın arkadaşlıklar kurmakta zorlanırım.					

(Ters yönlü maddeler: 3, 4, 6, 8, 10, 12, 13, 14, 17, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 34, 35, 39, 40, 41)